

Hebreeën 2, 14-18.

Broers en zussen van Christus,

En toch kan ik de beelden niet uit mijn hoofd krijgen. De beelden van mensen die vallen, die vallen omdat ze uit de brandende torens gesprongen zijn, de brandende torens van 9/11. **[Dia 1]** Het is natuurlijk alweer een week geleden dat ik de beelden zag en ik dacht dat het wel over zou gaan. De aanslag is tenslotte alweer tien jaar oud, en het leven gaat door. Maar hun leven ging niet door, het leven van die vallende mensen. En ik kan het niet wegstoppen, ook al doe ik mijn best. Ik denk dat het komt omdat we ons wel kunnen voorstellen van hoe dat is om te springen. Niet dat ik weet wat er op dat moment door hun hoofd ging, en hoe zij zich voelden. Wel dat ik voel hoe het is om te weten dat je dood moet gaan. Uiteindelijk moet ieder sneven. Gelovig of niet, daar wordt je niet blij van.

Daar word je niet blij van. Ik ben blij dat de bijbel zo eerlijk is om dat ook hardop te zeggen. De bijbel zegt dat we in onszelf slaven zijn van onze levenslange angst voor de dood. **[Dia 2]** Daar kunnen filosofen en psychologen hele diepe dingen over zeggen. Daar hebben filosofen en psychologen hele diepe dingen over gezegd. Maar wat je er ook van zegt, het begint hiermee dat het echt is, doodsangst, en dat de bijbel het hardop zegt. Doodsangst. Maar je kent de bijbel goed genoeg om te weten dat het niet de laatste woorden zijn, dood en angst. Liefde en leven horen bij onze God, zij zijn zijn vlees en bloed. Hoe bang je ook bent, en waarvoor je ook bang bent, God zegt: Je hoeft niet bang te zijn.

Dan zitten we wel met een breuk. Soms lijkt het net alsof God gemakkelijk praten heeft. Dat is oneerbiedig, als ik dat zo zeg. En soms zijn wij oneerbiedig. Maar ik kan er ook een vraag van maken, een eerbiedige vraag. Mijn Heiland, waar bent U gebleven? **[Dia 3]** Wij vallen de dood in de armen, en wie houdt ons vast? Die vraag, dat is de vraag van deze preek. En het is een vraag waar Hebreeën 2 wat over te zeggen heeft. Zullen we daar samen naar proberen te luisteren?

1.

Mijn Heiland, waar bent U gebleven? Wel, zegt de bijbel, God is dichtbij. En nu kan het zijn dat je denkt: Dat wist ik al. Als Christus zegt: Hier sta ik met de kinderen die God mij gegeven heeft, en als de bijbel dan de conclusie trekt: Omdat die kinderen mensen zijn van vlees en bloed, is de Zoon een mens geworden als zij, dan zie ik je denken: Dat wist ik al. **[Dia 4]** Daar krijg je weer zo'n saaie preek, die je niets nieuws vertelt. Honderd keer gehoord, honderd keer in de Catechismus gelezen, dat is honderd en negenennegentig keer te veel. Maar het zou heel verdrietig zijn als je nu al afhaakte. Want het goede nieuws is goed, ook als het niet meer nieuw voor je is.

Weet je wat? We doen alsof we moslims zijn. Dat is gelijk een mooie oefening in je inleven in de huid van een ander. Stel je voor dat je moslim bent. Moslims lijken best op christenen, wist je dat? Ik bedoel: zij geloven ook dat God de Almachtige is, de Schepper van hemel en aarde. Zij belijden ook dat Hij groot is en goed. Zij ervaren ook hoe moeilijk het is om echt heilig te leven, omdat God zo groot is en goed, en jij maar klein en zondig. Maar één ding vinden ze vreselijk aan christenen: dat zij geloven dat God mens is geworden. Mens! **[Dia 5]** Stel je voor! Om ons te redden, ja, ja, ja. God wordt mens. In hun oren klinkt dat net zo als dat jij varken zou willen worden om een big te redden. Of hond om je hond te redden, maar varkens zijn viezer en minder lief, en zo kijkt God ook tegen mensen aan. Dan zou God mens worden? Zo tegennatuurlijk, zo onlogisch. En ze hebben natuurlijk gelijk. Vraag het maar aan de Joden. **[Dia 6]** Die kunnen het ook niet geloven.

Pijnlijk genoeg gaat de bijbel nog een stapje verder. 'Omdat die kinderen mensen zijn van vlees en bloed, is de Zoon een mens geworden als zij *om door zijn dood definitief af te rekenen met de heerser over de dood, de duivel.*' Dus God is dood. Er is een moment geweest dat de volgelingen van Jezus zich afvroegen: Mijn Heiland, waar bent U gebleven – maar toen wisten ze het antwoord pijnlijk goed. In het graf. Dood. Dat is het moment dat Joden en moslims zeggen: Dan is Hij dus geen God. Een profeet misschien uit de eredivisie, maar geen God. Maar de Bijbel zegt: Hij is God, en Hij koos de dood. Nou, wat je daar ook van vindt, vanzelfsprekend is het niet. **[Dia 7]**

De bijbel zegt er natuurlijk ook meer over. Simpel gezegd, God is leven, en dan kan Hij niet tegelijk dood zijn. Dit is wat we net lazen: '*...om door zijn dood definitief af te rekenen met de heerser over de dood, de duivel.*' **[Dia 8]** Het is haast humoristisch. Daar heb je de beul, de duivel, en zijn hond, de dood. Met zijn hond terroriseert de beul de dochters van Eva en de zonen van Adam. We gaan allemaal de dood tegemoet, en we zijn er bang voor. Christus niet. Hij stapt bewust de dood tegemoet, Hij koos de dood, niet om aan alles te ontsnappen, maar omdat Hij geloofde dat leven en

liefde sterker zijn dan dood en angst. Dat moment dat Hij in het graf lag, wat heeft de duivel gedacht? Wat het ook was, niet dat de beulsknecht, de dood, eraan zou gaan. Wat frustrerend voor de beul om zijn trouwe metgezel dood te zien. De duivel staat met lege handen. God is niet dood, want God kan niet dood.

Wat een God is Hij. **[Dia 9]** De Zoon is mens geworden om door zijn dood af te rekenen met de duivel, 'en zo allen te bevrijden die slaaf waren van hun levenslange angst voor de dood.' Mijn Heiland, waar bent U gebleven? Hij koos de dood en liet ons het leven. Niet in de zin dat Hij ons achterliet, Hij door de dood heen, en wij verweesd op aarde. De bevrijding is dat wij erfgenamen zijn van het leven. Dat is de nalatenschap van Jezus Christus. Groot is Hij, allerhoogste Heer, onze vredevorst, wat een God is Hij. Halleluja, aan Hem zij de glorie, rijkdom en macht; wat een God is Hij.

2.

Nu blijft de vraag: En wat merk je daar nu van? **[Dia 10]** Een reële vraag. Om daarin verder te komen wil ik je voorstellen om de vraag een beetje aan te passen. Niet: Wat merk ik er van? - maar: Wat merkt mijn buurvrouw ervan? **[Dia11]** Of je buurjongen natuurlijk, met z'n brommertje, of noem maar op. Ik wil hen expres vooropzetten. Ik weet dat voor ons de vraag wat het ons doet heel belangrijk is, en de vraag hoe we er zelf in staan. Ik vind dat zelf ook heel belangrijk. Maar de keuzes die de Heer Jezus maakte, en het voorbeeld dat Hij gaf, laten zien dat wat het in mijn leven doet hand in hand gaat met wat het in het leven van anderen doet. En in dit stuk van de preek probeer ik te bouwen op wat we lezen in Hebreeën 2, 16-17. Als je het goed vindt wil ik daar graag een paar dingen van uitleggen.

'Het moge duidelijk zijn: hij is niet begaan met het lot van engelen, hij is begaan met het lot van de nakomelingen van Abraham.' Oké. Waar komen die engelen vandaan? En wat moeten wij daarmee? Niet zo heel veel. Het punt is wel dat dat contrast met die engelen juist duidelijk maakt hoe wonderlijk dichtbij God is voor ons. Dat Hij omgang heeft met engelen spreekt voor zich, omdat zij per definitie dienende geesten zijn. Tussen hen en God is alles goed. Maar Christus is niet in de hoge gebleven, veilig en rijk. Hij heeft juist jouw vlees en bloed aangedaan. Want Hij is met jou begaan. Niet dat de engelen Hem niet ter harte gaan. Maar jou omarmt Hij. En zijn engelen staan erbij te juichen. Want zij doen niets liever dan de mensen bijstaan die deel zullen krijgen aan de redding.

Goed, volgende punt. ‘Hij is begaan met het lot van de nakomelingen van Abraham.’ Hé, moet dat niet ‘van Adam’ zijn? Inderdaad. Alleen introduceert de dominee van de Hebreeën hier Abraham, omdat hij wat wil uitleggen over God en zijn volk, en de rol van Christus daarin. Bovendien zijn die Hebreeën zelf wel letterlijk nakomelingen van Abraham, dus niemand hoeft zich buitengesloten te voelen. En als je dat allemaal op een rijtje zet, blijkt dat juist door het werk van Christus alle kinderen van Adam **[Dia 12]** ook kinderen van het verbond kunnen zijn, kinderen van Abraham. **[Dia 13]** En daar komt je buurman dus om het hoekje.

Christus is in alles aan je buurman en buurvrouw gelijk geworden. ‘Daarom moest hij in alles gelijk worden aan zijn broeders en zusters; alleen dan zou hij in aangelegenheden tussen God en zijn volk een barmhartige en betrouwbare hogepriester zijn, die verzoening bewerkt voor hun zonden.’ Hij wel. ‘Barmhartigheid’ hoorde vanouds niet bij de kerncompetenties van het priesterschap. Dat heeft Christus eraan toegevoegd, door zelf als plaatsvervangend offer op te treden. Betrouwbaarheid hoorde er wel bij, maar ook daarin is Christus verder gegaan dan wie ook maar. En dat alles ook voor jouw buurvrouw. Maar hoe maken we haar dat duidelijk?

Je kunt dit proberen: je stapt straks na de kerkdienst op ze af en zegt: ‘Christus is in de aangelegenheden tussen God en zijn volk een barmhartige en betrouwbare hogepriester, die verzoening bewerkt voor jou zonden.’ Gaat niet werken. Is ook niet in lijn met de Hebreeënbrief. Want je citeert de brief dan wel, maar eigenlijk zonder de boodschap te verwerken. Die boodschap is: *show, don’t tell*. **[Dia 14]** Deze brief begint zo, in hoofdstuk 1: ‘Op velerlei wijzen en langs velerlei wegen heeft God in het verleden tot de voorouders gesproken door de profeten, maar nu de tijd ten einde loopt heeft hij tot ons gesproken door zijn Zoon.’ Wat de wet en de profeten alleen maar aanwezen dat is Hij in het echt.

Christus wilde meer dan een buurman van je worden; Hij wilde je broer worden. En de broer van je buurman. En van allen die ver weg zijn en die de Heer, onze God, tot zich zal roepen. God is altijd de God van dichtbij geweest. In Christus heeft Hij laten zien hoe dicht bij. Nu wij onze Heiland niet meer zien, betekent dat niet dat Hij verdwenen is. Je Heiland is nabij gebleven. Maar wil je dat niet delen dan, met je burens, met je straatgenoten, met je stadgenoten? Dat kan, weet je. Maar dan niet door over hun zonden te beginnen, en over hoe het weer goed komt tussen God en hen. Maar eerder door zelf ook dichtbij te zijn. *Show, don’t tell*. Laat maar merken.

En dan komt er wel de gelegenheid om te praten. **[Dia 15]** Een buurvrouw van ons die de verkoop van hun huis ervaart als een geschenk van boven. Mooie opening. Ze liet er wel een vloek op volgen. Niet goed, maar misschien nóg een opening. Voor de volledigheid: ik heb die kans voorbij

laten gaan. Ik ben een beginner als het gaat om mensen door te verwijzen. Maar laten we beloven dat we beginnen met als christen burens te leven en dan de kansen te zien. Zoals wanneer bij voorbeeld een collega je vertelt dat ze die beelden maar niet kwijtraakt, van mensen die vallen, die vallen omdat ze uit de brandende torens gesprongen zijn, de brandende torens van 9/11. En dat je dan iets kwijt kan, van je Heiland die dichtbij is gebleven. Dan hoef je niet over zonde en schuld te beginnen. Dat kan later wel. Dan kun je het eerst eens over doodsangst hebben. Doet de bijbel ook, tenslotte.

3.

Maar dan helpt het wel als je het zelf hebt ervaren, **[Dia 16]** natuurlijk. Dat de vraag waar je Heiland is gebleven een antwoord voor je heeft: dichtbij. Dit is wat we daarover lezen in de bijbel: 'Juist omdat hij zelf op de proef werd gesteld en het lijden volbracht heeft, kan hij ieder die beproefd wordt bijstaan.' Dat is wel het vers waarvan ik dacht: Dat is de moeite van het preken waard. Wat zegt dat allemaal? Allereerst, Hij voelt dus met jou mee. **[Dia 17]** Hij weet wat je doormaakt. Zonet heb ik gezegd dat Hij niet bang was voor de dood, en dat is ook zo, in de zin dat Hij er tegen in gegaan is. Maar Getsemane laat je zien dat Hij van binnen uit weet wat het is om voor de dood te staan. Ook daarin staat Hij naast je. En dat geldt ook voor al het andere dat ons panisch kan maken. De angst alleen te zijn: Hij is er geweest. De dreiging dat het je allemaal teveel wordt: Hij heeft het gedaan. Contact met je Heiland als lotgenotencontact. Maar er is meer.

De vraag is: mijn Heiland, waar bent u gebleven? Het antwoord is: altijd dichtbij. Maar dan nabij als meer dan lotgenoot. Eén beeld nog van 9/11, dat ene beeld van die twee mensen die hand in hand vielen. Trouw tot in de dood, als lotgenoten. Heel aangrijpend, maar heel aangrijpend omdat ze samen ten onder gaan. Maar de dominee van de Hebreeën getuigt dat Jezus het lijden volbracht heeft, in de zin, dat Hij het achter zich heeft gelaten. En ik geloof hem. Ik geloof dat jij en ik diep kunnen vallen, dat je Heiland dan altijd nabij blijft, *en* dat Hij je niet uit zijn hand zal laten glippen. **[Dia 18]** En omdat Hij de dood voorbij is, zul jij niet te gronde gaan. Niet als je valt, niet als je bang bent, in storm en in oorlog en in het donker.

Maar hoe werkt dat dan? Ik denk dat je hier mag beginnen, dat je Jezus, je hogepriester, vraagt: Nu bid voor mij. En dan wordt 9/11, **[Dia 19]** 9 1 1; een noodsituatie, een noodoproep. Wat denk je, dat als de duivel je inkapselt en bij Jezus vandaan trekt, dat hij daarvoor de ruimte krijgt? Dan kijkt de Zoon de Vader aan, en beiden zeggen: Dit hadden we niet afgesproken. En de Geest helpt ons in onze zwakheid; wij weten immers niet wat we in ons gebed tegen God moeten zeggen,

maar de Geest zelf pleit voor ons met woordloze zuchten. En dus zit er een trinitarische bodem onder de favoriet van alle kleuters: Je hoeft niet bang te zijn, al gaat de storm te keer. Leg maar gewoon je hand in die van onze Heer. Kan dat dan? Ja, zo dichtbij is Hij wel. God is er en Hij blijft.

Amen.